

16. Основні тенденції розвитку ринку праці в Україні

Катерина Москаленко, Ольга Соломка
Національний університет харчових технологій

Вступ. Ринок праці - динамічна система, що залежить від політичних, економічних, соціальних і інших умов. Трансформаційні процеси на ринку праці, що відбуваються в умовах модернізації суспільного виробництва, поставили перед сучасною економічною наукою завдання розробки і постійного корегування методологічних підходів до їх вивчення. Значну увагу їх вивченню приділяли і приділяють такі вітчизняні вчені: Д.П. Богиня, С.М. Злупко, Е.М. Лібанова, П.Т. Саблук, С.В. Тютюнникова та інші.

Матеріали і методи. Методологічною основою дослідження є методичні підходи вітчизняних та зарубіжних учених з проблем формування і функціонування ринку праці. У роботі використано абстрактно-логічний метод – для теоретичного узагальнення й формулювання висновків; економіко-статистичний – для аналізу сучасного стану ринку праці та політики зайнятості населення в Україні.

Результати. Ринок праці – це передусім система суспільних відносин щодо відтворення і формування трудового потенціалу; відображення динамічної збалансованості попиту і пропозиції робочої сили, її розподілу і перерозподілу між сферами і видами економічної діяльності, рівня зайнятості і безробіття населення в країні.

За даними вибіркового обстеження населення з питань економічної активності, середньомісячна кількість економічно активного населення в Україні віком 15-70 років зайнятого у I півріччі 2013 р., порівняно з відповідним періодом 2012 р., збільшилась на 0,1% і становила 22,0 млн. осіб. Із зазначеної кількості громадян 20,4 млн. осіб, або 92,5 % були зайняті економічною діяльністю, а решта – 1,6 млн. осіб, відповідно до методології Міжнародної організації праці (ОМП), класифікувалися як безробітні [1, с.251].

Кількість зайнятого населення віком 15-70 років у I півріччі 2013 р., порівняно з I півріччям 2012 р., збільшилась на 89,3 тис. осіб, або на 0,4% та становила 20,4 млн. осіб. Рівень зайнятості населення віком 15-70 років відповідно зріс за означений період з 59,6% до 60,2%. Кількість безробітних (за методологією МОП) у віці 15-70 років у I півріччі 2013р., порівняно з I півріччям 2012 р., зменшилася на 67,4 тис. осіб, або на 3,9% та становила 1,6 млн. осіб. Серед безробітних більш ніж 2/3 склали мешканці міських поселень (1,1 млн. осіб), решту – сільські жителі. Зменшення кількості безробітних населення віком 15-70 років відбулося за рахунок осіб працездатного віку. Кількість економічно неактивного населення віком 15-70 років у I півріччі 2013 р. складала 11,8 млн. осіб або більше третини всього населення цього віку [1, с.252]. Із зазначеної кількості кожен другий був пенсіонером, кожен

четвертий – учнем або студентом, кожен п'ятий – виконував домашні (сімейні) обов'язки. До цієї ж категорії осіб також включаються незайняті особи працездатного віку, які припинили активні пошуки роботи, тому що втратили надію її знайти (зневірені). Серед зайнятих у неформальному секторі економіки майже дві третини працювали у сільському господарстві (64,5%). Іншими розповсюдженими видами економічної діяльності населення у цьому секторі економіки були оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів; тимчасове розміщування й організація харчування, а також будівництво.

Найбільший попит спостерігався на кваліфікованих робітників з інструментом (19%), професіоналів (16%), робітників з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин, та працівників сфери торгівлі та послуг (по 13%) [2, с.54].

Висновки. Для ринку праці і зайнятості населення в Україні характерними є: скорочення частки населення працездатного віку в загальній чисельності населення; відносно високий рівень економічної активності населення у віці 15–70 років; підвищення рівня зайнятості населення; зрушення у структурі зайнятості на користь сфери послуг; зменшення частки найманих працівників у загальній кількості зайнятих економічною діяльністю; збільшення самозайнятості населення та зайнятості в неформальному секторі економіки.

Вирішення проблеми підвищення конкурентоспроможності національного ринку праці залежить від створення певних умов для інноваційного розвитку економіки, підвищення рівня зайнятості і соціального захисту населення.

Література

1. Машика Ю.В. Сучасний стан ринку праці України в умовах світової фінансової та економічної кризи / Ю.В. Машика // Економіка, планування та управління в галузях. – 2012. -№ 22 (1). – С. 250 – 254

2. Онікієнко В.В. Ринок праці та соціальний захист населення України: ретроаналіз, проблеми, шляхи вирішення: [науково-аналітична монографія] / В.В. Онікієнко – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, 2013. – 456 с.